

Jan HALADA – laudatio u příležitosti udělení Ceny Vojtěcha Zamarovského

Největší věc na světě je vědět, jak být sám sebou.

Michelle Montaigne

Vážené dámy, vážení pánové, milé kolegyně, milí kolegové,

pan docent Jan Halada, CSc., který se dnešního dne stává nositelem prestižní Ceny Vojtěcha Zamarovského, je významnou všestrannou tvůrčí osobností, jež učinila mnoho dobrého a záslužného na poli literatury faktu. Mnozí si z něho berou příklad, jako vysokoškolský pedagog například ovlivnil a formoval dr. Václava Moravce, špičkového publicistu a moderátora televizních relací a řadu dalších mladých nadějných lidí.

Pan doc. Halada je demokrat, ponechává druhým možnost jiného mínění. Hodně pro něho znamenají kulturní hodnoty a je ochoten je bránit a ochraňovat. Záleží mu na též na lidskosti a mravním citění. Je věcný i srdečně vstřícný. Je smiřujícím elementem, zároveň přitom nezkazí žádnou legraci. Projevuje se jako moudrý člověk, má nadhled a správný odstup. Je schopen vést skutečný dialog s noblesou vyrovnaného a laskavého gentlemana. Není vztahovačný a dovede dát prostor lidem vedle sebe. Je mi ctí, že smím zde vyslovit chválu na takového člověka, kterého znám již několik let a jehož si velmi vážím pro jeho elán a invenci.

Janu Haladovi jde o kvalitní profesní vztahy a návaznosti, o soulad hodnot. Pro svá charismata je všeobecně oblíben v Čechách i mezi slovenskými kolegy. Dokáže dát věcem řád, je vědecky důkladný a je mu vlastní publicisticky přitažlivý styl vyjadřování. Jako místopředseda Klubu autorů literatury faktu je naším opěrným sloupem. Také vyvíjí v roli předsedy komise při předávání cen Miroslava Ivanova stále náročné aktivity.

Kromě vlastní autorské práce napsal Jan Halada i podnětné teoretické studie o literatuře faktu. Citujme alespoň něco málo z jedné z nich: „A dnešní čtenář tak v ní hledá spojení konstituujících prvků – příběhu jako prastarého a stálého tématu adekvátně přítomného stejně jak v beletrii, tak i mimo beletrii, pocitu z jeho „nového“ či „jiného“ způsobu sdělení a z potřeby pojmenovat fakt a fakticitu v jeho aktuálním významu a naléhavosti. Historie literatury faktu není uzavřenou záležitostí, je stále otevřenou výzvou pro autory i čtenáře.“ in Slovník KALFu 2003, s. 20)

Myslím, že právě přečtené přítomní jistě potvrdí. Stálou výzvu literatury faktu všichni pociťujeme a víme, že této výzvě je docent Halada věrný. Málokdo pro existenci a prestiž literatury faktu učinil tolik jako on. Pracuje v této oblasti s plným nasazením již dlouhou řadu let.

Vážení přítomní,

nyní bych vás ráda stručně seznámila s profesní dráhou docenta PhDr. Jana Halady, CSc., který letos oslavil své jednasedmdesáté narozeniny. Působí stále jako vysokoškolský pedagog, je spisovatelem literatury faktu a zkušeným publicistou.

Po absolvování FF UK (obor filozofie – historie) nastoupil Jan Halada v roce 1968 do redakce nakladatelství Mladá fronta, kde působil na nebeletristickém úseku ve funkcích redaktora i zástupce šéfredaktora nakladatelství. Byl mimo jiné dlouholetým editorem edice literatury faktu Archiv, na což velmi rád vzpomíná a co mu bylo ctí a pýchou. Nikterak nenadsazují, když řeknu, že byl jednou z osobností, která tuto edici výrazně profilovala. Od roku 2006 je editorem edice literatury faktu Polozapomenuté války. V roce 1988 se stal šéfredaktorem Lidového nakladatelství, od roku 1990 působí na Institutu komunikačních

studií a žurnalistiky na Fakultě sociálních věd Univerzity Karlovy. Přednáší zde na katedře žurnalistiky a dále na katedře marketingové komunikace a public relations. Na Univerzitě Karlově byl členem vědecké rady, akademického senátu, je členem ediční rady apod. Působil a působí i na jiných vysokých školách, např. to jsou FF UK, Vysoká škola ekonomická, Univerzita Hradec Králové, Literární akademie Josefa Škvoreckého apod.

Jan Halada je členem několika edičních rad, např. měsíčníku Historický obzor, Komunikace, média, společnost, také členem vědeckých rad, např. Literární akademie. Je též členem Obce spisovatelů, Syndikátu novinářů, Svazu českých knihkupců a nakladatelů (SČKN). Ještě jednou zmíním i jeho funkci místopředsedy Klubu autorů literatury faktu, a předsedy literární soutěže M. Ivanova za literaturu faktu.

Náš oslavenec je autorem či spoluautorem více než čtyřiceti knižních titulů. Dále napsal řadu článků, statí a seriálů pro četná periodika. Z jeho knih jmenujme alespoň některé: Něžná revoluce v pražských ulicích, Osudy moudrých, trojdílný Lexikon české šlechty, Člověk a kniha, Encyklopedie praktické žurnalistiky, Encyklopedie českých nakladatelství 1949–2006, Slavné osobnosti v dějinách Prahy 5. Jan Halada je také autorem mediálních hesel v desetidílné encyklopedii Universum, Ottově encyklopedii ČR, Encyklopedii pro 21. století atd.

Abychom nezůstali jen u výčtů, nahlédněme nyní do osobní vzpomínky jubilanta:

V mládí, či spíše dětství jsem chtěl být lesníkem, pak detektivem, rozhodně ne spisovatelem. Nicméně babička měla na chalupě v pošumavské Kdyni na půdě truhlu plnou knih, tam jsem trávil dost času a k tomu ještě se otec kamarádil s bývalým továrníkem, jenž vlastnil přímo skvostnou knihovnu. Tam jsem například přečetl skoro všechny Dumasovy romány, což už si dnes těžko asi dovedeme představit. Na dobrou knihovnu jsem měl kliku ještě na fakultě. Předtím jsem šel rovnou z gymplu do továrny, pak na vojnu – to vše mi vylepšilo kádrový profil, neboť jsem měl zavřeného otce. Nejprve jsem studoval filozofii a historii dálkově, přitom jsem pracoval v jedné redakci a tam jsem díky své kolegyni, dceři Josefa Fischera, bratra Otakara Fischera, opět mohl navštěvovat bohatě vybavenou knihovnu. Tady jsem měl příležitost přečíst celého Nietzscheho.

Mou první vydanou knížkou se v roce 1979 stala Čítanka z dějin filozofie. Začal jsem ji psát s kamarádem Arturem Geussem, daleko vzdělanějším než já, ten však na začátku naší společné práce zemřel. Po dokončení rukopisu nastal problém – jak získat posudky, aby kniha mohla vyjít. Sehnal jsem jich s pomocí přátel dost, např. z Vysoké školy politické. Ale nestačilo to, chyběl posudek z Ústavu marxismu-leninismu. Nikdo k tématu nechtěl nic psát, přestože šlo de facto o dějiny. Nakladatelství už bylo silně nervózní, a tak vyslalo jednu kolegyni. A najednou posudek byl. Dodnes nevím, jak to dokázala, co dala všanc.

Při vydání druhé knížky, Osudy moudrých se situace opakovala, tentokrát pomohla známost z Hanspaulské ligy. O tom by zase mohl podat svědectví Leoš Pavlát. Když jsem pak obdržel v Klubu spisovatelů na Národní třídě v roce 1981 Cenu Literárního fondu za tuto knihu, divil jsem se, jak něco takového mohu dostat, když tam byli oceňováni sami národní a zasloužilí umělci – sami koryfeje a vůbec prověřené osobnosti. Tehdy mi to vysvětlil Ladislav Fuchs: „Víte, můj mladý milý příteli, vás nikdo nezná, nic o vás neví, nemůže vám závidět, a tak proto jste získal tu cenu.“ Měl pravdu.

Vážení přátelé,

závěrem bych ráda uvedla, že z Jana Halady vyznačuje vědomí přesahu. Má smysl pro vyšší ideály, je u něj zřetelná hluboká erudice. Jde mu o kulturní svědomí dnešního světa, leží

mu na srdci podpora knih, které hledají pravdu a poukazují k hodnotám. Ví, co je mravní iniciativa a tvůrčí invence. Ctí dar slova, který je pro člověka tak nesmírně důležitý a podstatný. Proto mu právem náleží vysoké ocenění, kterého se mu dnes dostává. Patří mezi ty, kdo svou výkonností, obětavostí a rozvojem talentu mohou být směrovkou pro druhé. Oslavenci ze srdce blahopřeji a přeji mu ještě mnoho požehnaných tvůrčích let.

PhDr. Olga Nytrová